

Valami büzlik Verőcén

Verőce csodás kirándulóhelyként és élhető faluként él a köztudatban, ahol a dunai szél, és a község tüdeje, a Börzsöny folyamatos friss levegőt biztosít. A valóságban azonban sokszor rendkívül mérgező a levegő, amivel talán még az itt élők sincsenek tisztában.

Nem mind égethető, ami éghető

A modern társadalom bőségesen ontja magából azokat a mesterségesen előállított anyagokat, amelyek látszólag akár könnyebben is égnek, mint a hagyományosan fűtésre használt tűzifa, ugyanakkor égetésükkor láthatatlan, de veszedelmes mérgek szabadulnak fel. A műanyagok és a háztartási hulladék napi szintű lakossági égetése miatt Verőce lakói komoly veszélyben vannak!

A probléma sokrétű. Mélységénységben élő családok Verőcén rendszeresen égetik a rézkábelek PVC borítását néhány ezer forint hasznáért, vagy állítják elő a használati meleg vizet háztartási hulladék eltüzelésével. A fűtésszezonban azonban sok jómódú háztartásban is elterjedt szokás, hogy tűzre dobnak egy-egy üdítő flakont, tejfölös dobozt, zsugorfóliát, nylon zacskót, szivacsot, hungarocell darabkát, vagy ártalmatlannak tűnő, de súlyosan mérgező ragasztót, festéket tartalmazó OSB lapot, rétegelt lemezt, kiszuperált, felaprított bútort, mondván, hogy jól ég, kevesebb tűzifa fogy, nem telik a kuka és a lomtalanítást sem kell megvárni.

Már harci gázként is bevált

A műanyagok égetése során keletkező füst több száz féle súlyosan mérgező anyagot tartalmaz, amik rákot, meddőséget, impotenciát, csecsemőhalált, veleszületett szívproblémát, au-

tizmust, idegrendszeri zavarokat, máj- és vesekárosodást, hormonzavart, az immunrendszer zavarát, légzési elégtelenséget, a vörsejtek károsodását és számos egyéb súlyos betegséget okoznak. Hazánkban az elmúlt 25 évben tízszeresére nőtt az asztmások száma és folyamatosan nő az allergiások és tüdőrákosok száma is [1].

Az okok között az egyik legjelentősebb a légszennyezés, ami a WHO tanulmánya szerint a magyar egészségbiztosítási rendszernek évente fejenként 1 millió forintjába kerül [2]. A műanyagégetés súlyosan káros egészségügyi hatásait egy sor kutatás igazolja világszerte. Kevesen tudják például, hogy a PVC égése során az I. világháborúban harci gázként használt foszgén, a rákkeltő vinil-klorid vagy a legmérgezőbb vegyületekként számon tartott dioxinok kerülnek a levegőbe. Utóbbiakat az amerikai hadsereg vegyi fegyverként használta a vietnami háborúban az esőerdő brutális, tömeges pusztítására. Az eredmény: 30 év elteltével, napjainkban is torzszülött gyerekek jönnek világra dioxinnal szennyezett vidékeken [3].

Veszélyben a legkisebbek

Községünk a gyerekek arányát tekintve országosan az élen jár. Településünkön 600 gyermek él jelenleg, a legkisebbek pedig egyre többen vannak: az elmúlt két évben 120 (!) baba született. Statisztikák igazolják, hogy a nagybani hulladékégetésnek kitett területeken megnő a születési fejlődési rendellenességek és a gyermekrák aránya, mivel a még fejletlen immunrendszerű gyermekek a legvédtelenebbek a szálló mérgekkel szemben [3].

A műanyagégetés során felszabaduló legveszélyesebb anyagok (pl. nehézfémek, dioxinok) jellemzője, hogy rendkívül

lassan bomlanak. Napi minimális mennyiségű bevitel során is évekig halmozódnak a testünkben, végzetes hatásukat pedig akár 10 év elteltével is kifejthetik. Sőt, az anyatejjel a csecsemők szervezetébe is átkerülnek.

Megesszük a tojással

Az égő műanyag jellegzetesen édeskés szagát, netán a fojtogató gumiszagot és a kormos füstöt télen akár 200-300 méterenként is érezzük, látjuk faluszerte, amíg hazasétálunk a gyerekünkkel az óvodából vagy elmegyünk a boltba. Nézzünk szembe a tényekkel: ilyenkor azonnali veszélyben vagyunk mi is, de leginkább az, aki ezzel fűt.

Ennél is nagyobb probléma, hogy ezek a mérgek nem oszlanak szét a levegőben, hanem leülepsznek a talajban, ahol évről-évre halmozódnak.

Ha a faluban műanyagot tüzelnek a télen, előbb vagy utóbb vegyszermentes veteményesünk, kapirgálós csirkénk húsa, tojása és a helyi termelőktől beszerzett tej, sajt, hús is elszennyeződik.

Van kiút!

Természetesen nem Verőce az egyetlen hely az országban, ahol rákerül a tűzre „ez-az”, sőt, a légszennyezés országos szintű probléma. Következő számunkban arról írunk, mit tehetünk a falusi légszennyezés ellen.

https://www.levego.hu/sites/default/files/kiadvanyok/Ne_egesd_el.pdf

[http://www.euro.who.int/en/media-centre/sections/press-releases/2015/04/air-pollution-costs-european-economies-us\\$-1.6-trillion-a-year-in-diseases-and-deaths,-new-who-study-says](http://www.euro.who.int/en/media-centre/sections/press-releases/2015/04/air-pollution-costs-european-economies-us$-1.6-trillion-a-year-in-diseases-and-deaths,-new-who-study-says)

http://valaszuton.hu/_kiad/egetoskiadvany.pdf

**Tóth Réka
- Vásárhelyi Gábor**

Valami büzlik Verőcén – 2. rész

Előző számunkban beszámoltunk arról, hogy Verőcén a háztartási hulladékok égetése – ami minden esetben súlyosan mérgező és környezetszennyező – napi szintű probléma. Folytatásként összeszedtünk néhány tippet és tanácsot, amivel a helyzet orvosolható. Legyen ez a cikk a változás és az öszszefogás kezdete Verőcén!

A tudatlanság öl

Magyarországon évente 16 000 ember hal meg idő előtt a levegőszennyezés miatt [1], több mint hússzor annyian, mint autóbalesetben. A levegőszennyezés legveszélyesebb összetevői a lakossági műanyagégetésből származnak. A probléma megoldásához mindenekelőtt őszintén nézzünk magunkba: mindent megtettünk, hogy a helyzet megváltozzon? A műanyagégetés okai elsősorban nem anyagiaktól függenek, hanem hozzáállásunktól. Gyakori a tájékozatlanság (tényleg veszélyes?), a lustaság (rádobni könnyebb, mint kidobni), a felelőtlenység (majd elviszi a szél), a rövidtávú gondolkodás (tegnap se ölt meg, ma se fog) és a súlyos tévképzetek, mint pl.:

- *Olcsóbb így a fűtés.* Nem igaz, ami füstöl, az a kéményben is lerakódik, szűkíti a kéménynyílást, amit vagy drágán javítunk, vagy megöl előbb-utóbb a visszaáramló füst, szén-monoxid;

- *Kis mennyiség nem árt.* Nem igaz, többek között a dioxinok felhalmozódnak a talajban és a szervezetünkben, és előbb-utóbb eléri bennünk a súlyos betegségekhez vezető küszöbszintet;

- *Szerdánként szabad, nem?* Nem igaz, száraz kezeletlen fán és háztartási papírhulla-

dékon kívül soha nem szabad semmit égetni, semmilyen körülmények között, se beltéren, se kültéren, a legkisebb mennyiségben sem! Az avarégetés egyelőre kivétel Verőcén, bár Kismaroson és Gödön már azt is betiltották súlyosan levegőszennyező és egészségkárosító hatása miatt.

Fűtési praktikák dióhéjban

Változtassunk hát szokásainkon! Először is termeljünk kevesebb hulladékot: vigyünk szatyrot a bevásárláshoz, kerüljük a túlsomagolt termékeket! Fizessünk elő a kukára! Az egészségkárosodásunkból származó járulékos költségeink szinte biztosan magasabbak az éves szemétszállítási díjnál. Verőcén is beindult a szelektív hulladékgyűjtés, de használhatjuk a váci szelektív hulladékgyűjtőt is, ahol még pénzt is adnak minden műanyag és fém flakonért. Tömörítsük a hulladékot, tapossuk laposra a palackokat!

Ha pénzügyi körülményeink engedik, szigeteljük házunkat, hogy kevesebbet kelljen fűteni. Kizárólag száraz tűzifával fűtsünk! Nyáron gondoljunk a fűtésre, ne télen, az utolsó pillanatban! Építsünk fedett, déli tájolású tűzifa tárolót és legalább 1, de lehetőség szerint 2 évig szárítsuk a fánkat. Így kevesebbet szennyezünk, de egyben jelentős pénzt is megtakarítunk akár 1-2 éven belül, mert a száraz fából sokkal kevesebb is elég, fűtőértéke sokszorosa lehet a nedves, friss fáénak, ahol az égetés értékes hője a víz felmelegítésére és párologtatására pazarolódik, ráadásul égetésekor sokkal több rákkeltő anyag kerül a levegőbe. Begyűjtáshoz papír mellett vagy helyett a dióhéj kitűnően alkalmazható. További részletes fűtési praktikák itt: [2].

Börtön járhat az égetőknek

Ha már mi magunk elsajátítottuk a helyes szemléletet, segítsünk szomszédainknak is! Tájékoztassuk lakókörnyezetünket a veszélyekről, adjuk oda nekik akár ezt a cikket! Merjünk fellépni az egészségünkért! Gondolkodjunk közösen a megoldásokról, minél többen vagyunk, annál nagyobb biztonságban leszünk!

Ha komoly a helyzet és a szép szó nem használ, kérjünk hivatalos segítséget! Községünkben jelenleg is zajlik közérdekű panaszbejelentés alapján indított nyomozás műanyagégetés ügyében. Aki műanyagot éget, nemcsak a saját és környezete egészségét veszélyezteti, hanem komoly büntetést is kockáztat: 500.000 forintra bírságotól (306/2010 (XII. 23.) Korm. rend.) és 5 év szabadságvesztésre ítéltető (Btk. 248. §) az, aki hulladékot éget a kályhában, kazánban vagy a kertben. Ha műanyagégetést tapasztalunk, gyűjtsünk tanúkat és bizonyítékot: filmezzük, fotózzuk le, hívjuk ki a rendőrséget.

Vetessen mintát a kéményből!

Kiss Sándor, a Verőcei Rendőrség parancsnoka a 2016. január 14-i, légszennyezéssel kapcsolatos lakossági fórumon elmondta, hogy a folyamatban lévő, 40 aláírással beadott közérdekű panaszbejelentés miatt utasította az összes verőcei járőrt, hogy légszennyezési ügyekben mostantól minden esetben menjenek ki azonnal a helyszínre, gyűjtsenek fényképes bizonyítékot és készítsenek jelentést. Hívjuk tehát bátran a járőröket (06-27-375565), a rendőrség szolgál és véd, kérjük rajtuk is számon az ígéretet!

Ha a probléma mindezek ellenére nem szűnik, tegyünk írásos közérdekű panaszbejelentést a Szobi Járási Hivatalnál és a Váci Járási Ügyészségen, minél több tanúsító aláírással. Az Önkormányzat Műszaki Osztályán előkészítetünk ez ügyben formanyomtatványokat. Az írásos közérdekű panaszbejelentés hatására nyomozásnak kell indulnia, aminek szakértői vizsgálat is része. Mivel a műanyagok a kéményben is lerakódnak, a

műanyag égetése hatósági ellenőrzés során utólag is minden esetben kimutatható! A vádloznak ilyenkor a bírságon kívül a szakértői mérések díját is ki kell fizetni, ami akár sokszorosa is lehet a bírságnak.

További információért érdemes felkeresni a Levegő Munkacsoport honlapját [3], de a cikk írói is készséggel állnak rendelkezésre kapcsolódó kérdésekben.

**Tóth Réka és
Vásárhelyi Gábor**

Referenciák

1. <http://www.airclim.org/acidnews/2010/AN2-10/particles-killing-half-million>
2. <http://greenfo.hu/hirek/2012/11/25/esszeruen-futsunk-faval>
3. <https://www.levego.hu/kapcsolodo-anyagok/soha-ne-egess-hulladekot>

Néhány ötlet

2016. január 14-én lakossági fórumot tartottunk, többek között a verőcei légszennyezés ügyében. Ezúton is bátorítunk mindenkit, hogy csatlakozzon a Verőcei Ötletek levelezőlistára (veroceiotletek@googlegroups.com) és járjon a lakossági fórunsorozatra, ahol Verőce közös ügyeiről ötletelünk, szervezdünk és remélhetőleg cselekszünk is. Problémáink akkor fognak megoldódni, ha kézbe vesszük az ügyek intézését! Az alábbiakban összefoglalunk néhány ötletet, amik a lakossági fórumon a levegőszennyezés kapcsán felmerültek:

- deklaráljuk központilag, hogy célunk ez a cím: „Verőce műanyagfüst-mentes falu”. Legyen ez faluimázs is akár. Ennek érdekében az alábbi dolgokat lehetne tenni:
- a Levegő Munkacsoporttal való szakmai együttműködés, pl. levegőszennyezés-mérés
- az avarégetés határozott betiltása (ahogy Kismaros, Göd, Érd, Budapest)
- az égetett rézkábel piacának teljes felszámolása
- lakossági tájékoztatás (szórólap **minden** háztartásba, kötelező oktatás az iskolában, az óvodában, a családsegítőben, szakmai cikksorozat a Levegő Munkacsoport bevonásával, intenzív online kampány, együttműködés a Verőcei Roma Önkormányzattal)
- közösségi brikettkészítő-gép beszerzése, ami segít a fűtés, a tűzifátámogatás és a zöldhulladék-kezelés problémáinak együttes enyhítésében
- tűzifa és egyéb szociális támogatások olyan feltételekhez kötése, ami a hosszú távú gondolkodást és a szemléletformálást segíti elő (pl. tűzifátámogatás nyáron és nem télen, és csak a fedett tűzifa tárolóval rendelkezők számára). Ezt össze lehetne kötni akár közösségítő-építéssel a rászorulóknál.

Tóth Réka és Vásárhelyi Gábor

Kajla kutya búcsúja

Még 3 éves sem vagyok, de búcsúznom kell. Rossz emberek bántottak, aztán jó emberek befogadtak, óvtak, gyógyítottak, szerettek, tanítottak. Valaki viszont rosszat akart nekem. Pedig szobakutya voltam, nem szöktem, nappal is keveset ugattam. Mégis többször bántott, patkányméreggel, kábítószerral tört az életemre, a gazdáim esküvőjekor, a babájuk születésekor, és most, szenteste is. Ezúttal sikerrel járt, nem bírtam tovább.

A pici fiú minden nap keres engem és sírdogál utánam, látom föntről, ahogy kis kezével pusztit dob és inte-

get nekem. Tudom, hogy az emberek jók. Kérlek titeket, segítsetek a gazdának, hogy kiderüljön, ki tette ezt velem. Vigyázzatok, ma ilyen emberek is élnek közöttünk a mi idilli kis falunkban, és figyeljétek, tegyetek azért, hogy ne bántsák az állatokat. Az állatkínzás bűncselekmény!

Kérjük, bármilyen információval forduljanak a Váci Rendőrkapitánysághoz. Bővebben: <http://kajlakutya.blog.hu/>